

UiO : Universitetet i Oslo

Anne Lise Ellingsæter

Den norske arbeidslivsmodellen - status og utfordringer i en brytningstid

Kommentar, Kulturhuset, Oslo 4.12.2024

Hvorfor bok om arbeidslivsmodellen nå?

- Store endringer i arbeidslivets omgivelser
- Både kjente og nye spørsmål: for eksempel synkende fagorganisering, lavlønnskonkurransen, medbestemmelse og ytringsfrihet, tilgang til kompetanseutvikling, regulering av nye tilknytningsformer

‘Getting to Denmark’ (Francis Fukuyama)

- Viktig å studere institusjoner
- Boka mer enn statusoppdatering - også innsikt i hvordan institusjonell endring skjer: gradvis og etter kriser
- Historisk perspektiv på bl.a. tariffavtaledekning, frontfagsmodellen, tvungen lønnsnemnd
- Sammenligning som metode – nordisk perspektiv viktig

Arbeidslivsendring og sektor

- (Lønns)arbeid som fenomen
- Ulike endringsprosesser i ulike sektorer
- Arbeidsinnvandring – press på lønns- og arbeidsvilkår
- Kjønnsdelt arbeidsmarked – offentlig vs privat sektor (ulike interesser ift 6-timers dagen, endringer i yrkesstrukturen ulik betydning for kvinner og menn)

Arbeidslivsmodell og politikk

- Del av nordisk velferdsmodell – suksesshistorie
- Fravær av det politiske omlandet - partiene («myndighetene», «staten»)
- Blokkpolitikk – påvirker arbeidslivsmodellens rammebetingelser
- Arbeidstid: svensk debatt
- Forholdet mellom arbeid og politikk: hvordan former arbeidslivserfaringer politiske synspunkter og interesser?